

Suomen eksegeettisen seuran pro gradu -tutkielmapalkinto 2012

Jarkko Vikman

Kaikki pääsevät Sioniin? Raamatuntulkinta teksteissä Sib. or. 3:710–723 ja 1. Hen. 90:30–36

Jarkko Vikman tutkii eskatologista pyhiinvaellustraditiota kahdessa Toisen temppelin ajan tekstissä, Sibyllan oraakkeleissa ja Ensimmäisessä Henokin kirjassa (Sib. or. 3:710–723 ja 1. Hen. 90:30–36), toisin sanoen ajatusta siitä, että kansat vaeltavat lopunaikana Jerusalemiin ja liittyvät jollain tavalla Jumalan kansaan. Suomen eksegeettinen seura haluaa valinnallaan antaa tunnustuksen poikkeuksellisen luovasta teoreettisesta ja metodologisesta ajattelusta, jossa yhdistetään niin kirjallisuustieteellisiä kuin sosiaalitieteellisiä näkökulmia. Korkeatasoisen työn ohjaajana oli Petri Luomanen, joka lausunnossaan nostaa esille muun muassa seuraavia työn vahvuuksia:

Vikman lähestyy lähtelään reseptio- ja vaikutushistorian näkökulmasta. Hän yhdistää kriittisellä ja oivaltavalla tavalla etenkin Kari Syreenin, Niko Huttusen ja Gérard Genetten teoreettista ajattelua luoden oman toimivan mallin. Genetten tapa työstää hypertekstuaalisuutta tarjoaa aiempaa tarkempia ja paremmin kontrolloitavia välineitä tekstien suhteiden tulkintaan. Vikman hallitsee Genetten luokitteluihin perustuvan metodinsa suvereenisti ja käyttää sitä taidokkaasti. ”Hypertekstuaalinen kolmen maailman malli” osoittautuu toimivaksi välineeksi intertestamentaarisen materiaalin tutkimuksessa.

Vikman yhdistää oivaltavasti modernin tekstikeskeisen näkökulman niin perinteiseen historialliseen eksegeesiin kuin keskeisiin sosiaalitieteellisiin näkökulmiin (tiedonsosiologiaan, identiteettitutkimukseen). Tämä metodologia luo selvästi terävämmän ja luotettavamman kuvan tutkimuskohteesta kuin tekstien lähestyminen vain yhdestä tulokulmasta.

Työn lopussa Vikman arvioi sekä metodiaan että tuloksiaan kriittisen reflektiivisesti asetetun tutkimustehtävän kannalta ja suhteuttaa niitä asiasta käytyyn keskusteluun. Tulokset osoittavat, miten varhaisjuutalaisuudessa hyödynnettiin vanhojen tekstien teemoja uusissa historiallisissa tilanteissa. Tutkimus liittyy myös ajankohtaiseen keskusteluun universalismista varhaisjuutalaisuudessa. Vikman osoittaa työnsä loppukatsauksessa, että ”heikkoja signaaleja” on mielekäästä etsiä myös Paavalin ajattelua selvitettäessä.

SES:n hallitus